

PHÂN TÍCH MỸ THUẬT - KIẾN TRÚC ĐÌNH LÀNG AN VĨNH ĐẢO LÝ SƠN

Võ Hồng Thảo

Khoa Thiết Kế Mỹ Thuật Ứng Dụng, Viện Sau đại học, Trường Đại học Văn Lang

Email: thao.2482104100062@vanlanguni.vn

Tóm tắt: Nằm ngay gần cầu cảng đảo Lý Sơn, đình làng An Vĩnh từ lâu đã được xem một phần tâm hồn của cư dân hòn đảo núi lửa này. Trải qua hơn ba thế kỷ cùng vô vàn thăng trầm lịch sử và thiên tai dữ dội, ngôi đình vẫn sừng sững như một minh chứng cho tinh thần quật cường và lòng yêu nước kiên trung của ngư dân biển nơi đây. Đây không chỉ là một tác phẩm nghệ thuật bằng gỗ lạng mắt, thích nghi hoàn hảo với môi trường biển đảo mà còn là "nơi giữ lửa" ký ức về Đội hùng binh Hoàng Sa. Đến với Đình An Vĩnh, chúng ta không chỉ chiêm ngưỡng nét đẹp của nghệ thuật dân gian mà còn thấy rõ dấu ấn của chủ quyền cao quý được tiền nhân bảo vệ qua nhiều thế hệ tiếp nối.

Từ khoá: Đảo Lý Sơn, đình làng An Vĩnh, chủ quyền Hoàng Sa, kiến trúc hải đảo, mỹ thuật thời Nguyễn, di tích Quốc Gia.

FINE ARTS & ARCHITECTURAL ANALYSIS AN VINH COMMUNAL HOUSE, LY SON ISLAND

Abstract: Located right near the Ly Son Island pier, An Vinh Communal House has long been considered an integral part of the soul of the inhabitants of this volcanic land. Withstanding over three centuries of tumultuous history and extreme weather, the communal house remains a steadfast symbol of the indomitable spirit and patriotism inherent in the island's maritime community. More than just a distinctive wooden masterpiece designed with climatic resilience for the island environment, it serves as a hallowed reliquary for the memories of the Hoang Sa Flotilla Visiting An Vinh Communal House. We not only admire the beauty of traditional folk art but also feel the profound imprint of the sacred sovereignty protected by ancestors through successive generations.

Keywords: Ly Son Island, An Vinh village communal house, Hoang Sa sovereignty, island architecture, Nguyen Dynasty art, National Monument.

Nhận bài: 28.12.2025

Phản biện: 19.01.2026

Duyệt đăng: 24.01.2026

I. GIỚI THIỆU

Đình làng An Vĩnh có niên đại từ khoảng thế kỷ 18, vào thời điểm đó, những bậc tiền hiền từ đất liền thuộc vùng đất Quảng Ngãi đã vượt biển ra đảo Lý Sơn để khai hoang, lập ấp. Khi cuộc sống trên đảo đã dần ổn định, ngôi đình được dựng lên như một lời khấn nguyện về sự an cư lạc nghiệp. Ngôi đình không đơn thuần là không gian phụng thờ Thành hoàng làng là những vị thần bảo hộ cho dân cư, mà còn là nơi gắn kết cộng đồng giữa muôn trùng sóng nước.

Mặc dù vậy, yếu tố cốt lõi tạo nên nét đặc trưng riêng biệt về tiểu sử của đình làng An Vĩnh so với bất kỳ ngôi đình nào khác chính là sự gắn liền với Đội Hoàng Sa Bắc Hải. Xuyên suốt thời kỳ các Chúa Nguyễn và tiếp nối bởi triều đại nhà Nguyễn, định kỳ mỗi năm, triều đình lại tiến hành trưng tập 70 dân binh, vốn là những thanh niên lực lưỡng, tinh thông thủy tính từ hai làng An Hải và An Vĩnh. Những người này được giao nhiệm vụ khảo sát hải trình, dựng bia chủ quyền và thu gom các sản vật quý tại hai quần đảo Hoàng Sa, Trường Sa, đình làng An Vĩnh chính là nơi diễn ra Lễ Khao lề thế lính Hoàng Sa thiêng liêng và truyền thống này vẫn tiếp tục được tiếp nối cho đến tận bây giờ. Trước khi lên thuyền dấn thân vào nơi mà người dân hay gọi là đi khó về khó, những người lính

ấy đã tề tựu tại đây để làm lễ tế, cầu mong bình an và cũng là để chuẩn bị cho một chuyến đi có thể là cuối cùng của đời mình. Ở đảo Lý Sơn, vẫn còn câu thơ mà bất cứ người dân nào trên đảo vẫn thuộc lòng như lời hát ru của mẹ:

“...Hoàng Sa...đi có về không
Lệnh vua sai phải quyết lòng ra đi”

Hơn 300 năm qua, đình làng An Vĩnh đã cùng người dân Lý Sơn nếm trải đủ mọi thăng trầm của lịch sử. Ngôi đình từng bị hư hại nặng nề vì đạn bom trong những năm tháng chiến tranh của Pháp, lại vừa phải gồng mình chịu đựng những trận siêu bão từ biển Đông quét qua mỗi năm. Thế nhưng, dù nắng gió khắc nghiệt đến mấy, người dân đảo vẫn quyết tâm trùng tu, chăm chút để giữ bằng được cái gốc, cái hồn cốt của cha ông ngày trước. Ngày nay, nơi đây không chỉ là một ngôi đình cổ mà còn là địa điểm thiêng liêng, nơi nhắc nhở thế hệ trẻ về lòng yêu nước và khẳng định chủ quyền biển đảo không thể tách rời của Tổ quốc.

II. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Lý Sơn không chỉ thu hút bởi vẻ đẹp của tạo hóa mà còn đóng vai trò là kho tàng gìn giữ những giá trị văn hiến lâu đời, trong đó Đình làng An Vĩnh là biểu

tượng rõ nét cho ý chí của người dân biển. Việc tìm hiểu về ngôi đình này xuất phát từ mong muốn tìm hiểu về một công trình kiến trúc mộc mạc, ít chạm trổ cầu kỳ nhưng lại có cấu trúc cực kỳ vững chãi để đứng vững trước đầu sóng ngọn gió, bài viết tập trung làm rõ các đặc điểm thực tế như bố cục kiến trúc chữ Tam, hệ cột gỗ tròn và kỹ thuật khảm sành sứ, từ đó cho thấy sự thay đổi thông minh của kiểu nhà rường truyền thống khi đưa ra hải đảo.

Đối tượng tìm hiểu chính là hệ thống vì kèo, các bức cửa võng cho đến những bài vị thờ linh Hoàng Sa trong giai đoạn mỹ thuật thời Nguyễn thế kỷ 18-19. Bằng cách nghiên cứu, tổng hợp các tài liệu, tư liệu lịch sử và đặc biệt là so sánh đối chiếu, bài viết làm nổi bật sự khác biệt giữa đình làng An Vĩnh với những ngôi đình ở đất liền như Đình Túy Loan tại Đà Nẵng hay Đình Ngọc Canh ở Vĩnh Phúc.

Song song đó, bài viết còn sử dụng phương pháp phân tích mỹ học để làm rõ giá trị thẩm mỹ ẩn sau những hình khối thô mộc, cho thấy cái đẹp ở đây không nằm ở sự cầu kỳ mà nằm ở sự giao thoa tự nhiên giữa nhân sinh và tạo hóa khắc nghiệt. Ngoài ra, bài viết muốn giới thiệu ngôi đình như một nhân chứng sống động kể về cuộc sống bám biển và khát vọng bảo vệ lãnh thổ của các thế hệ đi trước suốt hàng thế kỷ, đồng thời tôn vinh sức sống trường tồn của một di sản văn hóa độc đáo giữa lòng đại dương.

III. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Nét đẹp kiến trúc của đình làng An Vĩnh

3.1.1. Kiến trúc thích nghi của đình làng với hoàn cảnh

Đình làng An Vĩnh được thiết kế với trọng tâm hàng đầu là khả năng chống chịu trước sự cực đoan của thời tiết hải đảo. Kiến trúc đình được xây dựng theo bố cục hình chữ Tam (≡), tạo nên một thể thống nhất và kiên cố gồm ba tòa nhà: đình hạ (Tiền Đường) làm không gian mở cho sinh hoạt cộng đồng, đình trung (Trung Đường) đóng vai trò ngăn cách và đình thượng (Thượng Điện) là nơi thờ tự linh thiêng.

Hệ khung sườn của đình sử dụng bộ vì kèo nhà rường miền Trung nhưng có sự điều chỉnh quan trọng ở các cấu kiện gỗ như cột và xà. Ý đồ đằng sau sự điều chỉnh này nằm ở chỗ để đảm bảo khả năng chống chọi trực tiếp với bão cấp cao, các cấu kiện này có xu hướng được làm từ khối gỗ lớn, to và dày hơn so với đình làng ở đồng bằng. Điểm đặc trưng địa phương nằm ở chỗ các cấu kiện chịu lực rất ít chạm trổ rườm rà, lối thiết kế này vừa giúp giảm thiểu rủi ro hư hại do muối mặn ăn mòn đồng thời vừa giải quyết vấn đề khan hiếm gỗ quý tại đảo.

Về hình thái mái, đình An Vĩnh có độ dốc vừa phải, mái phẳng hơn và các đầu đao ít cong vút hơn so với mái đình truyền thống ở Bắc Bộ. Kiểu dáng này giúp

giảm thiểu diện tích bề mặt chịu tác động ngang của gió giật mạnh từ biển, đồng thời giảm áp lực khí động học, không tạo ra lực nâng lớn khiến mái bị tốc khi có bão. Tính thực dụng còn thể hiện qua vật liệu lợp khi mái sử dụng loại ngói dày, nặng và được cố định chắc chắn bằng vữa gắn để tăng trọng lượng tổng thể, chống lại lực hút của gió.

Cuối cùng, nét đẹp kiến trúc còn nằm ở vật liệu nền móng khi cha ông đã khéo léo tận dụng đá núi lửa và san hô sẵn có tại chỗ để xây nền và đắp vữa, đem lại một sự đồng điệu tuyệt đối giữa các yếu tố với cảnh quan thiên nhiên độc đáo của hòn đảo núi lửa Lý Sơn.

3.1.2. Tiểu kết

Nét đẹp kiến trúc của Đình An Vĩnh là sự giao thoa hoàn hảo giữa tính truyền thống của Nhà Rường và tính thực dụng một cách phi thường. Công trình không đi theo lối mòn của những khuôn mẫu duy mỹ ở đất liền mà tập trung vào sự biến đổi linh hoạt để tồn tại vững chãi giữa bối cảnh thiên nhiên đầy khắc nghiệt. Từ việc lựa chọn vật liệu địa phương như đá núi lửa, san hô cho đến việc điều chỉnh hệ mái phẳng, cột gỗ khối lớn, tất cả đã tạo nên một cấu trúc có khả năng tồn tại bền bỉ trước sức tàn phá của bão biển hàng thế kỷ.

Ngôi đình không chỉ là một kiệt tác về nghệ thuật xây dựng, mà còn đóng vai trò như một biểu tượng sống động cho nghị lực phi thường và khát vọng độc lập tự cường của cư dân đảo Lý Sơn. Sự vững chãi, mộc mạc của đình làng An Vĩnh chính là một minh chứng đanh thép, khẳng định quyền chủ quyền biển đảo thiêng liêng, là nhịp cầu nối liền quá khứ hùng tráng của đội hùng binh Hoàng Sa với tương lai của dân tộc.

3.2. Sự giao thoa giữa cái đẹp và cái thiêng qua nét đẹp mỹ thuật của đình làng An Vĩnh

3.2.1. Ngoại quang đình

Nét đẹp mỹ thuật của đình làng An Vĩnh không dừng lại ở những chi tiết mỹ thuật bề ngoài, mà còn khẳng định năng lực kiến tạo độc đáo của cha ông khi kết hợp giữa thẩm mỹ và tính thực dụng. Ngay từ hệ mái, sự thẩm mỹ đã gắn liền với thực tế sinh tồn, đó là mái lợp ngói dày, độ dốc vừa phải và các đầu đao ít cong vút để giảm thiểu áp lực gió bão, chống tốc mái. Tuy nhiên, sự cứng cáp đó lại được làm cho sống động và rực rỡ hơn nhờ kỹ thuật khảm sành sứ trên bờ nóc và bờ đao. Dưới cái nắng rực rỡ đặc trưng của miền duyên hải, những mảnh gốm sứ phản chiếu ánh sáng lấp lánh, làm hiện rõ hình tượng “Lưỡng long châu nguyệt” hay những con rồng ở các góc mái.

Tiến dần vào lối vào chính, sự trang nghiêm của đình được định vị bởi cặp trụ biểu xây bằng gạch đá khối vuông đối xứng hai bên bình phong. Đình trụ có

hình dáng giống như những chiếc lồng đèn, phía trên cùng đắp nổi hình ngọn lửa rực cháy, như hai ngọn hải đăng rực rỡ trước đình thể hiện sự soi sáng về tâm linh và khát vọng phồn thịnh của cư dân ven biển. Ngay giữa lõi vào là tấm bình phong đóng vai trò trấn yểm với hình tượng con kỳ lân ở vị trí trung tâm. Linh vật này được tạo hình trong tư thế đang nhảy trên sóng nước còn gọi là họa tiết Thủy Ba với dáng vẻ hung dữ và quyền uy. Sự kết hợp giữa màu vàng, cam, trắng tương phản mạnh mẽ trên nền sóng nước không chỉ làm nổi bật sự đối kháng giữa linh vật trấn yểm với thiên nhiên khắc nghiệt, mà còn giúp công trình dễ dàng được nhận diện từ xa giữa không gian biển cả mênh mông.

Một điểm nhấn mỹ thuật độc đáo khác chính là hệ thống cột gỗ nguyên khối ở mặt tiền. Khác với kiến trúc đồng bằng thường chạm khắc trực tiếp vào thân cột, người thợ tại đình làng An Vĩnh lại chọn cách đắp nổi hình rồng uốn lượn bằng vữa rồi mới sơn màu rực rỡ lên trên. Cách làm này vô cùng thông minh, vừa tạo ra hình ảnh rồng cuốn mây hùng vĩ từ chân lên đỉnh cột với màu sắc cam, vàng, xanh trắng nổi bật, vừa giữ cho cấu trúc gỗ nguyên vẹn, không bị yếu đi và dễ dàng phục chế khi hơi muối ăn mòn. Những con rồng uốn lượn theo chiều dọc không chỉ tạo vẻ bề thế mà còn mang ý nghĩa che chở, xua đuổi tà khí trước khi bước vào không gian linh thiêng bên trong.

3.2.2. Bên trong đình

Bước vào bên trong, mỹ thuật của đình lại chuyển sang một sắc thái trầm mặc nhưng lộng lẫy lạ thường, sự náo nhiệt của bên cạnh Lý Sơn dường như lùi xa, nhường chỗ cho một không gian tĩnh mịch, trang trọng và đầy tôn nghiêm. Điểm nhấn thu hút thị giác đầu tiên nằm ở hệ kết cấu vì kèo và trần lợp ngói được làm bằng gỗ tổi màu, tạo nên một cảm giác trầm mặc, cổ kính. Toàn bộ các cột gỗ chính bên trong đình được giữ trơn mộc, nguyên khối và hoàn toàn không chạm khắc. Đây là một dụng ý thẩm mỹ đầy tính toán, việc để trơn không chỉ giúp tối đa hóa độ bền chịu lực để chống chọi với rung lắc bão giạt mà còn ngăn chặn hơi muối mặn len lỏi vào các thớ gỗ gây mục nát từ bên trong. Sự vững chãi, thô mộc của hàng cột cái chính là khung nền vững chắc để tôn vinh những chi tiết trang trí tinh xảo nhất ở khu vực trung tâm.

Tiến sâu vào khu vực trung tâm là hệ thống án thờ và cửa võng, nơi tập trung tinh hoa của kỹ nghệ chạm trổ gỗ kết hợp sơn son thếp vàng. Khác hẳn với vẻ ngoài tối giản của bộ khung chịu lực, các chi tiết tại đây được đục đẽo cực kỳ tinh xảo với họa tiết long phụng uốn lượn, lấp lánh sắc vàng rực rỡ dưới ánh đèn dầu. Những bức cửa võng này không chỉ tạo ra một khung hình lộng lẫy, ngăn cách giữa cái thực tại và cái thiêng liêng, mà

còn tượng trưng cho quyền uy và lòng thành kính tuyệt đối mà người dân đảo dành cho các bậc thần linh. Từng nét chạm nổi, chạm thủng đều cho thấy sự tỉ mỉ, khéo léo của người thợ xưa, nâng tầm vẻ uy nghiêm và linh thiêng cho không gian thờ tự.

Tuy nhiên, giá trị mỹ thuật và sử thi sâu sắc nhất, tạo nên bản sắc độc nhất cho đình làng An Vĩnh chính là sự hiện hữu của các bài vị và câu đối. Giữa không gian sơn son thếp vàng là những tấm bài vị màu đỏ rực, được điểm tô bằng những hình tượng hoa sen đầy ý niệm vàng thanh khiết. Vượt lên trên ý nghĩa của một vật thờ phụng thuần túy, những bài vị này mà là những tư liệu lịch sử quý giá, khắc ghi tên tuổi của các cai đội, binh phu đã hy sinh vào biển cả trong Lễ Khao lề thế lính Hoàng Sa. Nét chữ viết tay, màu sắc tương phản của bài vị kết hợp cùng các bức hoành phi câu đối đã biến đình làng An Vĩnh trở thành một bảo tàng ký ức. Mỗi hiện vật ở đây đều như đang kể lại một chương về lịch sử giữ biển, khiến cho không gian mỹ thuật nội thất không chỉ đẹp về thị giác mà còn nặng tình dân tộc.

3.3. Bản sắc mỹ thuật đình làng An Vĩnh qua góc nhìn đối chiếu vùng miền

Để hiểu hết tại sao đình làng An Vĩnh lại có dáng vẻ mộc mạc và kiên cường như vậy, cần đặt ngôi đình này lên bàn cân cùng các ngôi đình tiêu biểu khác ở đất liền. Sự độc đáo của đình làng An Vĩnh không chỉ nằm ở bản thân công trình, mà còn hiện rõ khi đặt trong tương quan đối chiếu với những ngôi đình tiêu biểu ở đất liền như đình Túy Loan ở cùng khu vực miền Trung, cụ thể là Đà Nẵng và đình Ngọc Canh nằm ở Vĩnh Phúc là một đình nổi tiếng ở vùng Bắc Bộ.

Sự độc đáo của đình làng An Vĩnh không chỉ nằm ở bản thân công trình, mà còn hiện rõ khi đặt trong tương quan đối chiếu với những ngôi đình tiêu biểu ở đất liền như đình Túy Loan và đình Ngọc Canh. Trong khi đình làng An Vĩnh được xây dựng vào cuối thế kỷ 18 mang đậm phong cách thực dụng hải đảo với vật liệu chủ đạo là gỗ kết hợp đá núi lửa và vữa san hô, thì đình Túy Loan được trùng tu thế kỷ 19-20 lại đại diện cho phong cách dân gian miền Trung với sự kết hợp của gạch, vôi và nghệ thuật khảm sành sứ quy mô hơn. Khác biệt hoàn toàn với hai ngôi đình miền Trung, đình Ngọc Canh có niên đại khởi xây từ triều Hậu Lê vào thế kỷ 18 lại phô diễn đặc trưng của vùng đồng bằng Bắc Bộ trù phú qua việc sử dụng gạch nung đỏ từ làng nghề gốm Hương Canh nổi tiếng.

Về hình thái kiến trúc, mái đình của đình làng An Vĩnh có độ dốc vừa phải, mái phẳng và các đầu đao ít cong vút nhằm giảm thiểu áp lực gió bão và tránh bị tốc mái. Ngược lại, đình Túy Loan sở hữu mái lợp ngói âm dương với đầu đao uốn cong điệu đà hơn, còn

đình Ngọc Canh lại gây ấn tượng mạnh bởi phần mái chiếm một tỷ lệ áp đảo trong tổng thể chiều cao công trình với ngói mũi hài truyền thống. Nghệ thuật trang trí mặt tiền cũng cho thấy sự phân tách rạch ròi trong cấu trúc, nếu đình làng An Vĩnh chọn lối khảm sành sứ thô mộc, đơn giản thì đình Túy Loan lại khảm sành sứ tinh xảo với họa tiết rồng bay trong mây, còn đình Ngọc Canh lại sử dụng điêu khắc vừa cầu kỳ và uốn lượn mạnh mẽ.

Ngay cả hệ thống định vị không gian phía trước cũng cho thấy tư duy thích nghi khác nhau. Đình làng An Vĩnh sử dụng cặp trụ biểu hình khối vuông đơn giản, đỉnh đắp nổi hình ngọn lửa cùng bức bình phong khảm linh vật kì lân biển có tạo hình không quá tinh xảo, chủ yếu mang tính định vị. Đình Túy Loan lại thể hiện sự cầu kỳ qua hệ tứ trụ đỉnh hình hoa sen và bức bình phong khảm sành sứ chi tiết họa tiết rồng bay trong mây. Trong khi đó, đình Ngọc Canh tạo sự biệt lập tôn nghiêm bằng công Nghi môn và tường vây bao bọc, kết hợp các cửa phụ dạng vòm nhỏ tạo bố cục đối xứng và trang nghiêm cho mặt tiền.

Nguyên nhân dẫn đến những khác biệt này khởi nguồn từ đặc thù vị trí địa lý, đình làng An Vĩnh phải ưu tiên tính thực tế để tồn tại giữa vùng hải đảo thiếu gỗ quý và khắc nghiệt, đình Túy Loan nằm ở đồng bằng nên có sự dung hòa, tiếp thu mỹ thuật quy thức thời Nguyễn đồ sộ, còn đình Ngọc Canh lại đại diện cho văn hóa làng xã Bắc Bộ ổn định, nơi nghệ thuật

hướng đến sự vui tươi, náo nhiệt của những buổi hội hè, đấu vật, đi cày được chạm khắc sống động trên gỗ.

IV. KẾT LUẬN

Nét đẹp kiến trúc và mỹ thuật của đình làng An Vĩnh là sự giao thoa hoàn hảo giữa tính truyền thống của Nhà Rường miền Trung và tính thực dụng một cách phi thường. Qua quá trình nghiên cứu và đối chiếu, có thể thấy bố cục chữ Tam (≡) cùng hệ mái thấp, phẳng và vật liệu ngói dày là dấu ấn khẳng định mạnh mẽ của cha ông trước thiên tai bão dữ, đảm bảo cho công trình luôn vững chãi trước mọi biến động khắc nghiệt của thời tiết hải đảo. Song hành với kết cấu kiên cố, nghệ thuật khảm sành sứ và đắp vữa linh vật không chỉ dừng lại ở giá trị trang trí mà còn mang ý nghĩa trấn yểm, bảo vệ và khẳng định một bản sắc văn hóa biển đảo độc đáo, khác biệt hoàn toàn với vẻ duy mỹ thường thấy ở đất liền.

Vượt xa ý nghĩa của một nơi thờ tự thông thường, ngôi đình đã trở thành một nhân chứng sống, một bảo tàng linh thiêng lưu giữ ký ức về Đội hùng binh Hoàng Sa và ý chí bám biển giữ vững và bảo vệ biên cương hải đảo của dân tộc. Tóm lại, đình làng An Vĩnh chính là một kiệt tác của sự thích nghi, minh chứng cho tài năng ứng biến và tấm lòng hướng về biển đảo của bao thế hệ đi trước. Việc hiểu đúng giá trị mỹ thuật thực dụng của ngôi đình này không chỉ giúp tôn vinh mà còn là cách thức tiếp nối và bảo toàn những giá trị vẹn nguyên một di sản văn hóa đặc sắc nơi đầu sóng ngọn gió.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bảo tàng tỉnh Vĩnh Phúc. Đình làng ở Hương Canh. <https://www.baotangvinhphuc.vn/dinh-lang-o-huong-canh.html>

Bùi Tùng. (2019, 13 tháng 2). Độc đáo kiến trúc đình Túy Loan. Báo Đà Nẵng. <https://baodanang.vn/doc-dao-kien-truc-dinh-tuy-loan-3195753.html>

Cổng Thông tin điện tử thành phố Đà Nẵng. Lễ hội đình làng Túy Loan. <https://danang.gov.vn/vi/w/le-hoi-dinh-lang-tuy-loan-i>

Du lịch Quảng Ngãi. Đình An Hải Lý Sơn – Di tích lịch sử cấp quốc gia. <https://dulichquangngai.vn/diem-du-lich/dinh-an-hai-ly-son-di-tich-lich-su-cap-quoc-gia-134.html>

Ngô Khiêm. (2024, 25 tháng 5). Di tích quốc gia đặc biệt đình Đình Bảng - nơi lưu dấu thời gian. Báo Nhân Dân. <https://nhandan.vn/di-tich-quoc-gia-dac-biet-dinh-dinh-bang-noi-luu-dau-thoi-gian-post872044.html>

Văn hóa Du lịch Lý Sơn. Khám phá Đình làng An Vĩnh – Di tích lịch sử văn hóa Lý Sơn. <https://vanhoadulichlyson.com/kham-pha-dinh-lang-an-vinh-di-tich-lich-su-van-hoa-ly-son/>

Vũ Hiệp. (2014, 25 tháng 9). Đình Hương Canh. Bộ môn Kiến trúc Công nghệ. http://bmktcn.com/index.php?option=com_content&task=view&id=9558&Itemid=153

Lê Trọng. (2018). Lý Sơn đảo du lịch lý tưởng. Nhà xuất bản Tài nguyên – Môi trường và Bản đồ Việt Nam.

Trần Tươi. (2023). Quảng Ngãi phát huy giá trị di sản văn hóa biển đảo. Báo Nhân Dân. <https://nhandan.vn/quang-ngai-phat-huy-gia-tri-di-san-van-hoa-bien-dao-post783930.html>